

ת"פ 32101/08/19 - מדינת ישראל נגד דוד דדיה

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 32101-08-19 ישראל נ' דדיה
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט זיו אריאלי
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	דוד דדיה

החלטה

הנאשם, וטרינר במקצועו, עומד לדין בגין ביצוע עבירה על תקנות מחלות בעלי חיים (פסדים) [להלן - "תקנות הפסדים"], או "התקנות". טרם נמסר מענה לכתב האישום, והנאשם העלה טענה מקדמית במסגרתה עותר לביטול כתב האישום, מטעמי "הגנה מן הצדק".

אקדים ואציין כי הגעתי לכלל מסקנה כי דין עתירת הנאשם - להתקבל, וכי יש להורות על ביטול כתב האישום נגדו.

להלן אפרט העובדות והטעמים העומדים בבסיס החלטתי.

רקע וטענות הצדדים:

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של ניסיון לפנות פגר בעל חיים, שלא באחת הדרכים המנויות בדין [עבירה לפי תקנה 14(א) לתקנות מחלות בעלי חיים (פסדים)], ביחד עם סעיף 28 לפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש] וסעיף 25 לחוק העונשין].

2. על פי המתואר בכתב האישום, הנאשם שימש כרופא וטרינר רשותי וכמנהל השירות הווטרינרי בקריות, ובנוסף הפעיל קליניקה פרטית בקרית אתא. ביום 10.6.19 התבקש על ידי בעלים של כלבה - לבצע המתת חסד לכלבה. הנאשם הגיע לביתה של בעלת הכלבה, פינה את הכלבה לשם המתתה, וכן גבה תשלום עבור ביצוע ההמתה ופינוי הגווייה לשריפה במכון כילוי. באותו יום, ובסברו כי הכלבה מתה - השליך הנאשם את הכלבה למכולה לפינוי אשפה במקום מגוריו. כעבור שלושה ימים נמצאה הכלבה על ידי עוברי אורח בתוך פח אשפה, כשהיא מיללת וקשורה בסדין.

3. מטעם ההגנה הוגשה בקשה לפי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי, במסגרתה עתרה לקבל מידע כמותי בדבר מספר התיקים בהם נחקרו חשודים בביצוע עבירה לפי תקנה 14(א) לתקנות, וכן מספר התיקים בהם הוגשו כתבי אישום נגד נאשמים בגין ביצוע עבירה כאמור. נעתרתי באופן חלקי לבקשת ההגנה, והוריתי למאשימה למסור לידי ההגנה רשימה ובה פרטים אודות כתבי אישום שהוגשו נגד נאשמים, במהלך חמש השנים האחרונות, אשר בהם יוחסו לנאשמים עבירות על תקנות מחלות בעלי חיים (פסדים). עוד הוריתי למאשימה, לציין ביחס לכל אחד מהתיקים - אם מדובר בתיק התלוי ועומד, או בתיק שהתנהל והסתיים.
4. מסירת הנתונים על ידי המאשימה - התעכבה, אולם בסופו של יום מסרה המאשימה להגנה, כי בין השנים 2012-2020 נפתחו לפחות 46 תיקי חקירה בחשד לביצוע עבירה על תקנות הפסדים והוטלו לפחות 22 קנסות מנהליים בתיקים אלו. בנוסף, הוגשו 2 כתבי אישום שכללו את העבירה הנ"ל. שני תיקים אלו תלויים ועומדים בפני בית משפט השלום בבאר שבע [למען הדיוק אציין, כי עד מועד כתיבת שורות אלו הסתיים אחד התיקים, הנאשם הודה, הורשע ודינו נגזר].
5. ההגנה ביקשה פרטים נוספים מעבר לאלו אותם מסרה המאשימה - בגין אילו עבירות על התקנות נפתחו 46 תיקי החקירה, ומהן הנסיבות והעבירות בגינן הוגשו שני כתבי האישום. בתגובה, העבירה המאשימה לעיון ההגנה תמצית של שני כתבי האישום שהוגשו. ואילו ביחס ל- 46 תיקי החקירה, נטען כי אין אפשרות לפלח את הנתונים על פי הקריטריונים שביקשה ההגנה, ומכל מקום אין מקום למסור פרטים מעבר למה שכבר נמסר. עוד טענה המאשימה כי כדבר שבשגרה היא נוהגת לאכוף את העבירה המיוחסת לנאשם בכתב האישום.
6. במהלך הדיון מיום 5.4.21 עתרה ב"כ הנאשם להורות על ביטול כתב האישום מטעמי "אכיפה בררנית" ו"הגנה מן הצדק". נטען כי על פי נתוני המאשימה - במהלך שש השנים האחרונות הוגשו רק שני כתבי אישום בגין העבירה הנדונה על התקנות (מלבד הנאשם, כמובן). מתמצית כתבי האישום שהוגשו עולה כי מדובר במקרים חמורים יותר מעניינו של הנאשם. לא התקבל כל הסבר מאת המאשימה מדוע הוגשו רק שני כתבי אישום מבין 46 תיקי חקירה. עוד נטען כי במהלך שנת 2019 פונו למכון כילוי בעין המפרץ רק כ- 140 גוויות כלבים. נתון זה מלמד כי מרבית מגוויות הכלבים אינן מטופלות באופן המוסדר בתקנות, אך האכיפה בעניין זה - שולית. בנוסף הפנתה ההגנה למקרים בהם עולה לכאורה כי בוצעו עבירות על התקנות, אולם המאשימה לא אכפה, לא פתחה בחקירה ולא הגישה כתב אישום.
7. המאשימה סברה כי יש לדחות את טענת ההגנה. נטען, כי אמנם לא מדובר בעבירה נפוצה, אלא שאין בכך כדי להקים טענת "אכיפה בררנית". נטען (בהשלמת תגובה בכתב מיום 27.4.21), כי הנאשם אינו מכחיש כי קיבל תשלום מבעלת הכלבה בגין פינוי גוויות של הכלבה למכון כילוי. בבואה להחליט אם להגיש כתב אישום נגד הנאשם - שקלה המאשימה בין היתר את העובדה כי מדובר במי ששימש כוטרנר רשותי הממלא תפקיד ציבורי. עוד נטען כי הוחלט להעמיד את הנאשם לדין, וכי שיקולים אלו נשקלו על ידי תובע מוסמך, לפי סעיף 15 לחוק העבירות המנהליות. לטעמה של המאשימה, הנתונים שהועברו על ידה אינם מלמדים על מדיניות של אי אכיפה ביחס לעבירה המנויה בסעיף 14(א) לתקנות הפסדים.

8. ב"כ הנאשם הגישה ביום 5.5.21 תגובה בכתב לתשובת המאשימה. נטען, כי נפלו פגמים בהחלטה להגיש כתב אישום נגד הנאשם, שכן נשקלו שיקולים שעניינם מיהות העושה (ולא נסיבות המעשה). ואילו סעיף 15 לחוק העבירות המנהליות, דברי ההסבר להצעת חוק העבירות המנהליות וכן הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 4.3041 (בעניין הפעלת חוק העבירות המנהליות) - מלמדים כולם כי הכלל הוא שבעבירות מנהליות יש להטיל קנס מנהלי, וכי נסיבות הקשורות במיהות העושה ומשלח ידו - אינם שיקולים המצדיקים הגשת כתב אישום. משכך, הרי שהחלטת המאשימה להגיש כתב אישום בעניינו של הנאשם הינה מפלה ושרירותית, ועל כן יש לבטל את ההליך מטעמי הגנה מן הצדק.

דין והכרעה:

9. טענות ההגנה בדבר 'אכיפה בררנית' - ממוקמות בגדרי טענת "הגנה מן הצדק", המעוגנת כיום בסעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי. אולם גם טרם חקיקתו של סעיף 140(1) הנ"ל עמדה הפסיקה על אופייה של טענת 'אכיפה בררנית', ועל הגדרתה. בבג"צ 6396/96 זקין נ' ראש עיריית באר-שבע (8.6.99) נקבע כי:

"אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא".

ואילו בע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פרץ (10.9.13), נקבע כי:

"אכיפת הדין נגד אדם אחד והימנעות מאכיפתו נגד אחרים - כאשר מדובר במקרים דומים - היא אכיפה בררנית (selective enforcement). אכיפה בררנית יכולה לקבל ביטוי באחד משני מופעים: הראשון, החלטה להעמיד לדין רק חלק מן המעורבים בפרשה נדונה; השני, החלטה להעמיד לדין בשעה שבפרשות אחרות שעניינן דומה לא הוגשו כתבי אישום".

10. בעניין פרץ הנ"ל רוככה העמדה שהובעה בעניין זקין, ונקבע כי ייתכנו מקרים בהם ניתן לבסס טענת פגיעה בשוויון - אף מבלי להצביע על מניע פסול.

בהמשך ברע"פ 1611/16 מדינת ישראל נ' ורדי ואח' (31.10.18) נדחתה עמדת המדינה לפיה קבלת טענה בדבר 'אכיפה בררנית' שמורה למקרים בהם התנהלות הרשות עולה כדי זדון או שרירות לב. בית המשפט קבע כי גם במקרים בהם התנהלה הרשות בתום לב, אך במחדליה נגרמה תוצאה מפלה - אין מניעה עקרונית לקבוע כי לנאשם עומדת טענת 'אכיפה בררנית', בגדרי טענת 'הגנה מן הצדק':

"ניתן עקרונית, לראות במחדלי הרשות, או במעשיה הרשלניים משום 'פגם', אשר יש בו כדי לפתוח את שערי המבחן התלת-שלבי שנקבע בהלכת בורוביץ'. ברי כי אין בכך כדי ללמד שיש לייחס משקל ממשי לכל טענה באשר לטעות, או למחדל מצד רשויות

האכיפה, אלא לליקוי מהותי שכזה. הנה כי כן לאחר שצלח הנאשם את המשוכה המקדמית להצביע ולהוכיח כי המעשה המינהלי עולה כדי 'פגם' כאמור - בית המשפט יידרש לבחינת הטענה להגנה מן הצדק לגופה - בקביעת עוצמתם של הפגמים, ופגיעתם בתחושת הצדק וההגינות; בשלב שלאחר מכן יש לאזנם ביחד עם יתר השיקולים, הערכים והאינטרסים המצדיקים את ניהול ההליך הפלילי. בקשר לכך יש לשים אל לב, כפי שנקבע עוד בפרשת בורוביץ', כי יש להעניק משקל בשלב השני גם לעובדה כי הרשות פעלה בתום-לב, ללא מניע פסול, או כוונת זדון. מטבע הדברים, התוצאה תהא שרק מקרים נדירים וחריגים בהם נטענה טענה לאכיפה מפלה שאיננה תוצאה של כוונת זדון יקימו לנאשם הגנה מן הצדק".

11. אף זאת נזכיר - אין לבלבל בין אכיפה חלקית לבין אכיפה בררנית. האכיפה הבררנית אינה היפוכה של האכיפה המלאה. מקובל, ידוע וברור לכל, כי רשויות האכיפה על זרועותיהן השונות סובלות ממחסור אינהרנטי במשאבים. מחסור שכזה הופך את האכיפה המלאה, באופן מעשי, לבלתי אפשרית. הפגם הנעוץ באכיפה הבררנית, אינו נובע מהיותה חלקית, אלא מפגמים שהתגלו בהפעלת שיקול הדעת של רשויות האכיפה (עניין זקין לעיל).

ובהקשר זה נראה, כי סבירותה של האכיפה החלקית מותנית בין היתר בעמידתה במבחן של עקרון השוויון. על התביעה חלה חובה להפעיל את סמכויותיה תוך קיום שורת השוויון בין חשודים ונאשמים [ר' עניין פרץ הנ"ל, פסקה 29 לחוות דעתו של כב' השופט ע' פוגלמן].

12. לבסוף אציין, כי בשים לב למיקום הנורמטיבי של טענת 'אכיפה בררנית', כחלק מטענת הגנה מן הצדק, הרי שהנטל מוטל על הנאשם לשכנע כי התקיימו התנאים המצדיקים קבלתה של טענת הגנה זו. בכלל זה, מוטל עליו להוכיח את התשתית העובדתית הדרושה לשם קבלת טענתו, לקיומה של אכיפה מפלה. במילים אחרות, על הנאשם מוטל הנטל להוכיח כי הגשת כתב האישום (או המשך ניהול המשפט נגדו), נוגד את תחושות הצדק וההגינות. לשם כך עליו להתגבר על "חזקת תקינות המעשה המנהלי". וככל שיעלה בידו להרים נטל זה ולסתור את חזקת תקינותו של המעשה המנהלי - יעברו הנטל אל כתפי המאשימה לסתור את טענת הנאשם, ולהוכיח כי ביסוד החלטתה קיימים טעמים סבירים וראויים [ר' למשל ע"פ 106/17 פלונים נ' מדינת ישראל (30.1.18)].

13. משאמרנו כל זאת, נקרב מבטנו אל הנתונים והעובדות מושא התיק שבפניי. מהנתונים שהעבירה המאשימה לעיון ההגנה, עולה ומצטיירת התמונה הבאה:

- במהלך כשבע שנים, בין 2013-2020, נפתחו לפחות 46 תיקי חקירה בחשד לביצוע עבירות על תקנות הפסדים. מבין תיקים אלו, בכמחצית מהם (לפחות 22 תיקים) הוטלו קנסות מינהליים. המאשימה לא מסרה כל פרטים באשר ל- 24 תיקי החקירה האחרים, ואף לא מסרה כמה מהם נסגרו במהלך אותן שנים.

- במהלך כחמש שנים, בין 2015-2020, הוגשו שני כתבי אישום בלבד, בהם ייחסה המאשימה לנאשמים עבירות על תקנות הפסדים (מלבד עניינו של הנאשם). שני התיקים תלויים ועומדים בבית משפט השלום בבאר שבע.

- עיון בשני כתבי האישום מלמד כי אחד מהם [ת.פ. 9790-12-20 מדינת ישראל נ' נבטי] הוגש **לאחר שתחילה הוטל על הנאשם קנס מנהלי, והנאשם ביקש להישפט**. לנאשם יוחסה עבירה של החזקת פסדים בניגוד לתקנות, לאחר שבביקורת שנערכה במשקו נמצאו 6 פגרי בקר במצב ריקבון מתקדם [למען שלמות התמונה אציין, כי תיק זה הסתיים לאחר שהנאשם הודה, הורשע ודינו נגזר].

אשר לכתב האישום השני [ת.פ. 5978-05-18 מדינת ישראל נ' סמדג'ה], הרי שלנאשם מיוחסת שורה של עבירות, לרבות החזקת בעל חיים ללא סיפוק צרכי מחייתו (עבירה על סעיף 1א2 לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) וכן הוצאת בעלי חיים ממשק ללא היתר (עבירה על תקנה 2א) לתקנות מחלות בעלי חיים (הסדרת תנועת בעלי חיים בישראל) וכן החזקת פגרים ללא טיפול. מכתב האישום עולה כי בביקורת שנערכה במשקו של הנאשם עולה כי הוא החזיק 18 ראשי צאן מבלי לספק להם מזון בכמות ובתדירות בהתאם לצרכיהם ומבלי לספק להם טיפול הולם. עוד נמצא כי הנאשם החזיק במשקו פגרים מבלי לדאוג לקבורתם, וכי בשנה שקדמה לתאריך הביקורת הוציא ממשקו כ- 200 ראשי צאן ללא היתר העברה.

14. ניתן לסכם את המסקנות העולות מנתונים אלו, באופן הבא -

(א) העבירה של החזקת פגרים בניגוד לתקנות, או פינוי פגר בניגוד לתקנות [סעיף 14א) לתקנות הפסדים - נאכפת על ידי המאשימה לעתים נדירות. המאשימה הצליחה לאתר רק 46 תיקי חקירה שנפתחו בשבע השנים בין 2013-2020 בגין עבירה זו, דהיינו 6-7 תיקי חקירה בשנה, בממוצע.

(ב) מבין תיקי החקירה שנפתחו בגין עבירה על סעיף 14א) לתקנות הפסדים - במחצית המקרים הוטלו קנסות מנהליים. לגבי יתר תיקי החקירה אין בידי המאשימה נתונים נוספים, אם כי גם המאשימה אינה טוענת כי ביתר 24 התיקים - הוגשו כתבי אישום.

(ג) מלבד עניינו של הנאשם - הוגשו שני כתבי אישום בלבד בחמש השנים שבין 2015-2020 בהם יוחסה לנאשם כלשהו עבירה על סעיף 14א) לתקנות הפסדים. אחד מכתבי האישום החל כקנס מנהלי, והוגש לבית המשפט בשל בקשת הנאשם להישפט. השני הוגש מלכתחילה ככתב אישום, שכן יוחסה לנאשם עבירה שאיננה עבירה מנהלית (ועל כן לא ניתן היה להטיל על הנאשם קנס מנהלי).

15. המסקנה המתחייבת, כפועל יוצא מהאמור לעיל, היא כי הנאשם שבפני הוא הראשון והיחיד, לכל הפחות מאז שנת 2015, אשר בעניינו נפתחה חקירה בגין עבירה על סעיף 14א) לתקנות הפסדים, והוגש נגדו כתב אישום מבלי שהוטל עליו תחילה קנס מנהלי.

ודוק: המאשימה אינה טוענת כי קיימת מדיניות כלשהי בדבר העמדה לדין או אכיפה על דרך של הטלת קנסות מנהליים בעבירות לפי סעיף 14א) לתקנות הפסדים. אלא שהלכה למעשה, לא הצליחה המאשימה להצביע ולו על מקרה אחד

בשבע השנים האחרונות, מלבד הנאשם, אשר בעניינו הוגש כתב אישום בעבירה הנ"ל, מבלי שהוטל עליו תחילה קנס מנהלי.

16. סעיף 15 לחוק העבירות המנהליות קובע כי:

"קביעת עבירה כעבירה מנהלית אין בה כדי לגרוע מסמכותו של תובע להגיש בשלה כתב אישום, כאשר הוא סבור שהנסיבות מצדיקות זאת מטעמים שירשמו ובלבד שטרם נמסרה הודעה על הטלת הקנס; סעיף זה אינו גורע מסמכותו של תובע להגיש כתב אישום אם ביקש מקבל ההודעה להישפט על העבירה".

17. כאמור - אין מחלוקת, כי העבירה המיוחסת לנאשם (עבירה על תקנה 14(א) לתקנות מחלות בעלי חיים (פסדים) היא עבירה מנהלית, כהגדרתה בחוק העבירות המנהליות. עם זאת, על הנאשם לא הוטל קנס מנהלי [כפי שהוטל, למשל על הנאשם בעניין **נבטי** לעיל]. על פי טענת המאשימה, הוחלט על ידי התובע המוסמך להגיש כתב אישום, וזאת בשל טעמים שנרשמו, כמתחייב מסעיף 15 לחוק העבירות המנהליות, אשר צוטט לעיל. עוד הוסיפה המאשימה, בתגובתה מיום 27.4.21, כי ההחלטה להגיש כתב אישום נגד הנאשם נעוצה ב"נסיבות ביצוע העבירה על ידי הנאשם, והתוצאות הקשות שנבעו ממנה, ומטעמים שנרשמו. בתוך כך, שקלה המאשימה את היותו של הנאשם וטרינר רשותי של שלוש רשויות מקומיות, ממלא תפקיד ציבורי ונושא באחריות ציבורית בין היתר למילוי הוראות פקודת מחלות בעלי חיים ותקנותיה... כן נלקחו בחשבון התוצאות הקשות הנובעות ממעשיו של הנאשם, שכן אם היה פועל כנדרש בדין ומפנה את הכלבה לכילוי תוך פרק הזמן הקבוע לכך, היו נחסכים הן הסיכון להפצת מחלות והן משכו של הסבל הקשה שסבלה הכלבה בשל מעשיו". [סעיפים 8-9 לתגובת המאשימה מיום 27.4.21].

18. לענין הנימוקים שפירטה המאשימה אדגיש: בפסיקה נקבע, כי דרישת הכתב של נימוקי הגשת כתב האישום, מעידה על החשיבות שראה המחוקק להעניק לנימוקים אלו, כמו גם על האפשרות כי נימוקי התובע יעמדו לביקורת חיצונית [השווה בג"צ 5537/91 **אפרתי נ' אוסטפלד** ואח', פ"ד מו (3) 501]. עוד נקבע בעניין **אפרתי** הנ"ל, כי על הנימוקים העומדים בבסיס ההחלטה להיות "טעמים בעלי משקל", אשר מהם ניתן יהיה ללמוד על מידת הרצינות בה נלקחה ההחלטה להגיש כתב אישום.

בנוסף, בצדק הפנתה ב"כ הנאשם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה בעניין הפעלת חוק העבירות המנהליות [הנחיה מספר 4.3041]. סעיף 5.2.3 להנחיה הנ"ל קובע כי:

"לפי מטרתו של חוק העבירות המנהליות, בדרך כלל יש להטיל קנס מנהלי בשל ביצוע עבירה מנהלית, ולא להגיש כתב אישום. כלל זה אינו מעניק "זכות" לעובר עבירה מנהלית כי יוטל עליו קנס מנהלי ולא יוגש נגדו כתב אישום. עם זאת, לפי סעיף 15 בחוק חייבות להתקיים "נסיבות המצדיקות" הגשת כתב אישום נגד עבריין שעבר עבירה מנהלית".

(ההדגשה אינה במקור)

סעיף 5.2.6 להנחיה הנ"ל מונה רשימה לא סגורה של שיקולים העולים כדי נסיבות המצדיקות הגשת כתב אישום:

- א. **הטלת קנס מנהלי על אותו אדם אין בה משום גורם מרתיע במידה מספקת כיוון שהוא חוזר ועובר עבירות מנהליות מאותו סוג, חרף הקנסות המוטלים עליו.**
- ב. **אותו אדם לא שילם את הקנסות המנהליים שהוטלו עליו בעבר, והיה צורך להפעיל הליכי גביה לגביית הקנסות שהוטלו עליו.**
- ג. **נסיבות עבירת העבירה חמורות במיוחד".**

19. עיון בפסיקה מלמד על מקצת מהשיקולים שנשקלו על ידי רשויות שונות, ואשר נמצאו על ידי בתי המשפט כשיקולים זרים, אשר אין בהם כדי להוות "נסיבות מצדיקות" להגשת כתב אישום- או כשיקולים בני משקל, כמשמעותם בסעיף 15 לחוק העבירות המנהליות.

- כך למשל נקבע כי יעד של הרתעת מגזר מסוים מלבצע עבירה, שכן ביצוע העבירה הפכה ל"מכת מדינה" בקרב אותו מגזר - הינו נימוק פסול [ת.פ. (שלום-רמלה) 61688-01-12 **מדינת ישראל נ' בקר ואח'** (2.3.14)].

- מנגד, בת.פ. (שלום-רמלה) 50750-09-11 **מדינת ישראל נ' אהרון מימון חברה לבנין ופיתוח בע"מ** (31.12.15) נקבע כי תיק חקירה נוסף התלוי ועומד נגד אחד ממנהלי החברה - הינו שיקול בעל משקל, אשר באופן עקרוני בכוחו להצדיק הטלת קנס מנהלי על מנהל אחד, והגשת כתב אישום נגד המנהל האחר.

20. ובחזרה לענייננו.

המאשימה לא הגישה את המזכר בו מפורטים בכתב נימוקי התובע המוסמך להעמיד את הנאשם לדין. תחת זאת מנתה, בתגובתה מיום 27.4.21, שני טעמים המצדיקים לשיטתה הגשת כתב אישום. **ראשית**, התוצאות הקשות שנבעו מביצוע העבירה; **שנית**, התפקיד שמילא הנאשם (כווטרינר רשותי).

דעתי היא כי אף לא אחד משיקולים אלו ממלא אחר הוראת סעיף 15 לחוק העבירות המנהליות ואחר הנחיית היועץ המשפט לממשלה שהובאה לעיל. לשיטתי, כתב האישום אינו מלמד על עבירה אשר נעברה בנסיבות בעלות חומרה מיוחדת, ואשר בכוחן להצדיק הגשת כתב אישום תוך ויתור על הטלת קנס מנהלי.

21. השיקול הראשון שהעלתה המאשימה, בדבר תוצאות העבירה והסבל הקשה שסבלה הכלבה בשל מעשי הנאשם - אינו רלבנטי, לטעמי. אדגיש כי לנאשם לא מיוחסת כל עבירה על חוק צער בעלי חיים. מעבר לכך, גם על פי כתב האישום - הנאשם התבקש לבצע המתת חסד לכלבה, וכך עשה. לאחר שסבר (בשגגה) כי הכלבה

אינה עוד בחיים - הוא פינה את מה שחשב כגוויתה. הפינוי אמנם בוצע, כך על פי כתב האישום, באופן שאינו תואם להוראות הדין. אולם אין לפקוד על הנאשם, כנסיבה לחומרה, את העובדה כי טעה לחשוב שהכלבה אינה בין החיים.

22. ובאשר למיהות העושה, והתפקיד שמילא, כוונתו רשותי, בתקופה בה ביצע לכאורה את המעשה המיוחס לו בכתב האישום - המדובר בשיקול שאינו נקי מספקות. מחד גיסא, לשון סעיף 5.2.6(ג) להנחיות היועץ המשפטי לממשלה - "נסיבות **עבירת** העבירה חמורות במיוחד" - תומכת לכאורה בפרשנות שהציעה ההגנה, כי יש לבחון את חומרת **המעשה**, ולא את תפקידו של **העושה**. מאידך גיסא, התפקיד אותו ממלא מבצע עבירה - יכול בנסיבות מסוימות להוות שיקול לחומרה, ולהוות נסיבה הקשורה בנסיבות ביצוע העבירה.

23. ואולם, גם אם אניח כי התפקיד שמילא הנאשם בתקופה בה ביצע לכאורה את העבירה, הינו נתון "לגיטימי" בין שיקולי המאשימה - עדיין נשאלת השאלה אם מדובר בנתון ובשיקול "בעל משקל". נראה, כי המאשימה ייחסה לנתון זה משקל של ממש, ואולי אף מכריע. לשיטתי - בכך שגתה. תקנות הפסדים אינן מבחינות, לעניין עצם האחריות הפלילית, בין וטרינר לבין בעל משק. בין וטרינר רשותי לבין כזה המפעיל קליניקה פרטית בלבד. גם אם ייתכן וקיימים הבדלים בין מבצעי עבירה שונים, הנוגע לציפייה בדבר רמת המודעות הנדרשת מהם להוראות התקנות ולחשיבות העמידה בהן - אין להבדלים אלו השלכה על **מידת** הפליליות של המעשה. לו היו עומדים לדין בגין אותו מעשה שלושה - בעל משק, וטרינר בעל קליניקה פרטית, וטרינר רשותי - ייתכן כי היה מקום להטיל על כל אחד מהם עונש שונה. אולם לשיטתי, אין זה ראוי שאבחנה מסוג תיעשה במסגרת השיקול אם להעמיד נאשם לדין (על כל המשמעויות הכרוכות בעצם ההעמדה לדין), או להסתפק בהטלת קנס מנהלי.

24. מסקנתי, לפיכך, כי גם בנימוק זה של המאשימה - היות הנאשם וטרינר רשותי - אין כדי להוות נימוק בעל משקל המצדיק את העמדתו לדין, תחת הטלת קנס מנהלי.

סיכום:

25. לנאשם מיוחסת עבירה על סעיף 14(א) לתקנות הפסדים. המדובר בעבירה מנהלית, אשר דרך המלך היא להטיל על העבריין קנס מנהלי, ולא להגיש נגדו כתב אישום. הגשת כתב אישום, תחת הטלת הקנס המנהלי - הינה אפשרית מקום בו קיימים (ונרשמים) נימוקי "בני משקל". נימוקים אלו נתונים לביקורת בית המשפט.

26. בענייננו, הנאשם הינו הראשון והיחיד בישראל אשר נגדו הוגש בשנים האחרונות כתב אישום בעבירה לפי סעיף 14(א) לתקנות הפסדים הנ"ל. ביתר המקרים עליהם הצביעה המאשימה - היא הסתפקה בהטלת קנס מנהלי [כמפורט לעיל, הפנתה המאשימה לשני הליכים נוספים בהם הוגשו כתבי אישום בגין העבירה הנ"ל, במהלך חמש השנים האחרונות; אולם התברר כי אחד מהם תחילתו בהטלת קנס מנהלי, ובבקשת נאשם להישפט; ואילו המקרה השני עניינו בעבירות נוספות, שאינן עבירות מנהליות, ומשכך אפשרות האכיפה היחידה שעמדה למאשימה היא על דרך הגשת כתב אישום].

27. המאשימה העלתה שני נימוקים אשר עמדו בבסיס החלטתה להגיש כתב אישום נגד הנאשם. לקביעתי, האחד אינו רלבנטי לעניין ההחלטה אם להגיש כתב אישום או להסתפק בקנס מנהלי; השני - גם אם ניתן לקבל את הטענה שמדובר בנימוק לגיטימי, הרי שהוא אינו נימוק בעל משקל, ובוודאי שאינו מטה את הכף לטובת הגשת כתב אישום.

28. בהעדר טעמים בעלי משקל, המסקנה המתבקשת היא כי החלטת המאשימה להגיש כתב אישום נגד הנאשם (תחת הטלת קנס מנהלי) - איננה החלטה סבירה. החלטה זו של המאשימה הובילה לידי כך, שהנאשם הינו היחיד בשנים האחרונות שבעניינו בחרה המאשימה להימנע מהטלת קנס מנהלי, ותחת זאת הגישה נגדו כתב אישום, על כל המשתמע מכך. אין בפני כל נתון או אינדיקציה המלמדת, חלילה, כי המאשימה פעלה בזדון בהתנהלותה זו. ואולם, כפי שפורט לעיל - גם אם נהגה הרשות בתום לב, אך גרמה בהתנהלותה לאכיפה מפלה - אין בכך כדי לחסום את האפשרות לקבוע כי לנאשם עומדת טענת 'הגנה מן הצדק'.

29. לטעמי, נוכח התוצאה בדבר אכיפה מפלה של הנאשם, דין ההליך שבפני להתבטל. ניתן, להגיע למסקנה בדבר ביטול כתב האישום, וזאת בשני מסלולים חלופיים.

על פי המסלול האחד, החלטה להגיש כתב אישום בהעדר נימוקים בני משקל - כמוה כפגם ממשי בכתב האישום, אשר לאור הוראת סעיף 149(3) לחוק סדר הדין הפלילי - מוליך למסקנה כי דין כתב האישום להתבטל.

על פי המסלול השני, בו גם בחרה ההגנה להתמקד בטיעוניה, החלטה להגיש כתב אישום נגד הנאשם, בהעדר נימוקי טובים ובני משקל לעשות כן - יוצרת דרך אכיפה לא שוויונית בין הנאשם לבין אחרים, אשר עליהם הוטלו קנסות מנהליים. אכיפה לא שוויונית זו - עולה כדי "אכיפה בררנית" המקימה טענת "הגנה מן הצדק". בידי הנאשם עלה לסתור את חזקת תקינות המעשה המנהלי, שכן מנתונים שמסרה המאשימה עולה כי אין בנמצא, לפחות בחמש השנים האחרונות, נאשם אחר מלבדו אשר הוגש נגדו מלכתחילה כתב אישום בעבירה לפי סעיף 14(א) לתקנות הפסדים. לא עלה בידי המאשימה להפריך את טענת הנאשם בדבר אכיפה בררנית.

המדובר, לשיטתי, בפגם ממשי בעקרון השוויון, אשר פוגע גם בתחושת הצדק וההגינות המשפטית. "אכיפה יחידנית" שכזו, ראוי כי תיעשה בזירות, ורק מקום בו קיימים נימוקים כבדי משקל המצדיקים זאת. גם בהינתן העובדה כי המאשימה פעלה בתום לב וללא מניע פסול או זדון - דעתי היא כי אין כל ערך או אינטרס המצדיק את ניהול המשפט הפלילי (תחת הטלת קנס מנהלי, כפי שראוי היה לטעמי להיעשות מלכתחילה). זאת ועוד: לשיטתי הפגם שנפל בהתנהלות המאשימה הוא בעצם ההחלטה להגיש כתב אישום, במקום להטיל קנס מנהלי. משכך, הרי שלא ניתן לתקן את הפגם באמצעי מידתי יותר ומתן יותר מביטולו של ההליך.

אשר על כן, ובהתאם להוראת סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, מתבקשת המסקנה כי דין כתב האישום להתבטל.

סוף דבר:

30. מהטעמים שפורטו לעיל, אני מורה על ביטול כתב האישום בעניינו של הנאשם.

למען הסר ספק אבהיר, כי התוצאה של ביטול כתב האישום - אין משמעותה כי הנאשם יוצא פטור בלא כלום. בידי המאשימה האפשרות והסמכות להטיל על הנאשם קנס מנהלי, על פי המסלול הקבוע בחוק העבירות המנהליות.

זכות ערעור כחוק.

המזכירות תעביר את העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ח אב תשפ"א, 27 יולי 2021, בהעדר הצדדים.